

Proiect finanțat de
UNIUNEA EUROPEANĂ

MINISTERUL
DEZVOLTĂRII, LUCRĂRILORE PUBLICE
ȘI LOCUINTELOR

Instrumente Structurale
2007-2013

Oportunități de finanțare pentru administrația publică locală

Regio
PROGRAMUL OPERAȚIONAL REGIONAL

Inițiativă locală. Dezvoltare regională.

www.inforegio.ro

Conținutul acestei publicații are rol strict informativ. Pentru elaborarea cererilor de finanțare vă rugăm să consultați Ghidurile solicitantului, disponibile pe Internet la www.inforegio.ro

Cuprins

Programul Operațional Regional	2
Ce finanțează POR?	3
Cine poate solicita finanțare prin POR?	4
Care sunt organismele implicate în implementarea POR?	4
Care sunt domeniile majore de intervenție pentru care autoritățile administrației publice locale pot solicita finanțare? ...	5
Cum pregătesc un proiect de calitate?	17
De ce sunt importante parteneriatele?	20
Elaborarea și depunerea proiectelor	21
Evaluarea proiectelor	24
Implementarea proiectelor	25
Instituții și link-uri utile	27

Programul Operațional Regional

Programul Operațional Regional (POR) este unul dintre programele finanțate din fonduri structurale, care va contribui, alături de alte programe cu finanțare europeană, la dezvoltarea teritorială echilibrată a României în următorii ani.

Cu un buget de peste 4,4 miliarde de euro pentru perioada 2007-2013, programul, intitulat mai simplu Regio, reprezintă aproximativ o cincime din bugetul alocat României. 84% din bugetul programului provine din fonduri europene (Fondul European de Dezvoltare Regională FEDR), iar restul din fonduri românești publice (14%) și private (2%).

Regio sprijină inițiativele de dezvoltare economică, socială, echilibrată teritorial și durabilă în toate zonele țării, prin concentrarea asupra polilor urbani de creștere, îmbunătățirea infrastructurii și a mediului de afaceri, care susțin creșterea economică. În acest fel, POR urmărește transformarea regiunilor României în locuri mai atrăgătoare, atât pentru cei care locuiesc, lucrează și studiază acolo, cât și pentru investitori și vizitatori.

Spre deosebire de celelalte programe, Regio a fost elaborat pe baza unei abordări „de jos în sus”, în sensul că a pornit de la identificarea nevoilor și a potențialului de dezvoltare existente la nivel local și regional. De aceea, POR este, poate, programul cel mai apropiat de nevoile și posibilitățile de dezvoltare ale comunităților regionale și locale.

În afara Programului Operațional Regional, România beneficiază de finanțare din fonduri europene și prin intermediul altor programe, prezentate în graficul alăturat.

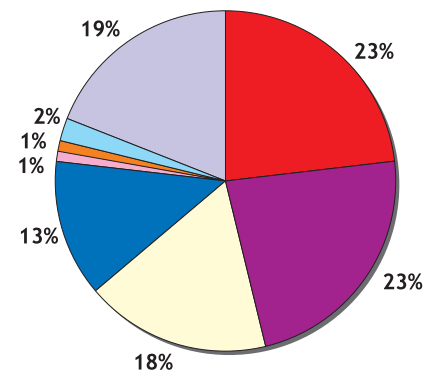
Pentru implementarea acestor programe operaționale, România va primi, în perioada 2007-2013, 19,667 miliarde de euro din fondurile structurale ale UE.

Programele urmăresc în principal atingerea a două obiective ale politicii regionale a Uniunii Europene:

- **Convergența** - care vizează reducerea dezechilibrelor de dezvoltare economică și socială între regiunile Uniunii Europene - obiectiv pentru care au fost alocate 98 de procente din suma totală acordată României prin fondurile structurale;
- **Cooperarea teritorială europeană** - care încurajează cooperarea între diferite regiuni, pentru găsierea unor soluții comune la probleme comune de dezvoltare, îndeosebi în regiunile de graniță.

Aceste programe operaționale pot da un impuls dezvoltării României doar în condițiile elaborării cu maximă responsabilitate a unor proiecte viabile, cu impact pe termen lung și care să răspundă nevoilor de dezvoltare regională și locală.

Distribuția fondurilor structurale pe programe operaționale în România (2007-2013)

- 1. PO Transport
- 2. PO Mediu
- 3. PO Regional
- 4. PO Dezvoltarea Resurselor Umane
- 5. PO pentru Creșterea Competitivității Economice
- 6. PO Dezvoltarea Capacității Administrative
- 7. PO Asistența Tehnică
- 8-13. PO Cooperare Teritorială

Ce finanțează POR?

Programul Operațional Regional se implementează prin intermediul a șase axe prioritare. Fiecare axă prioritară este divizată în „domenii majore de intervenție” și are alocat un buget.

În concordanță cu obiectivul său strategic, diminuarea disparităților de dezvoltare dintre regiunile țării, POR acordă prioritate zonelor mai slab dezvoltate, fiind singurul program care realizează o alocare financiară diferențiată pe regiuni, în funcție de gradul de dezvoltare al acestora.

În acest sens, regiunile cu un nivel mai scăzut al Produsului Intern Brut (PIB) pe cap de locuitor vor beneficia de fonduri mai mari față de regiunile mai prospere ale României.

Axa Prioritară 1: Sprijinirea dezvoltării durabile a orașelor poli urbane de creștere (30% din bugetul POR).

Domeniile majore de intervenție:

1.1 Planuri integrate de dezvoltare urbană.

Axa Prioritară 2: Îmbunătățirea infrastructurii de transport regionale și locale (20,35% din bugetul POR).

Domeniile majore de intervenție:

2.1 Reabilitarea și modernizarea rețelei de drumuri județene, străzi urbane, inclusiv construcția și reabilitarea șoselelor de centură.

Axa Prioritară 3: Îmbunătățirea infrastructurii sociale (15% din bugetul POR).

Domeniile majore de intervenție:

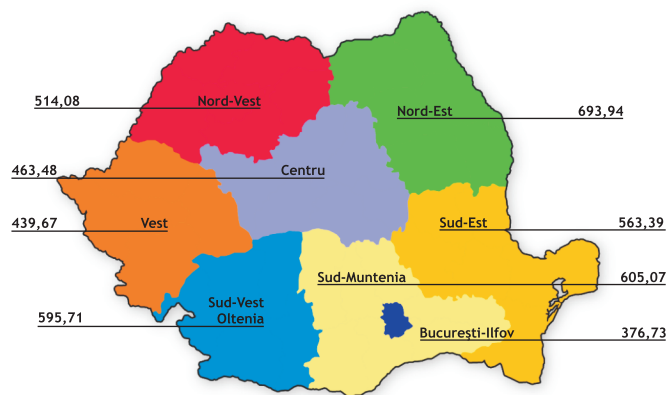
3.1 Reabilitarea, modernizarea și echiparea infrastructurii serviciilor de sănătate;

3.2 Reabilitarea, modernizarea, dezvoltarea și echiparea infrastructurii serviciilor sociale;

3.3 Îmbunătățirea dotării cu echipamente a bazelor operaționale de intervenție în situații de urgență;

3.4 Reabilitarea, modernizarea, dezvoltarea și echiparea infrastructurii educaționale preuniversitare, universitare și a infrastructurii pentru formare profesională continuă.

Fonduri publice (FEDR, bugetul de stat și bugete locale) alocate regiunilor de dezvoltare (milioane de euro)

Axa Prioritară 4: Consolidarea mediului de afaceri regional și local (17% din bugetul POR).

Domeniile majore de intervenție:

4.1 Dezvoltarea durabilă a structurilor de sprijinire a afacerilor de importanță regională și locală;

4.2 Reabilitarea siturilor industriale poluate și neutilizate și pregătirea pentru noi activități;

4.3 Sprijinirea dezvoltării microîntreprinderilor.

Axa Prioritară 5: Dezvoltarea durabilă și promovarea turismului (15% din bugetul POR).

Domeniile majore de intervenție:

5.1 Restaurarea și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural, precum și crearea/modernizarea infrastructurilor conexe;

5.2 Crearea, dezvoltarea și modernizarea infrastructurii de turism pentru valorificarea resurselor naturale și creșterea calității serviciilor turistice;

5.3 Promovarea potențialului turistic și crearea infrastructurii necesare în scopul creșterii atractivității României ca destinație turistică.

Axa Prioritară 6: Asistență tehnică (2,65% din buget).

Domeniile majore de intervenție:

6.1 Sprijinirea implementării, managementului și evaluării Programului Operațional Regional;

6.2 Sprijinirea activităților de publicitate și informare privind Programul Operațional Regional.

Cine poate solicita finanțare prin POR?

Autoritățile administrației publice locale din mediul urban și ale administrației centrale;

Parteneriatele între:

- Autoritățile administrației publice locale,
- Autoritățile administrației publice locale și centrale,
- Autoritățile administrației publice locale și/sau centrale și unitățile de cult,
- Autoritățile administrației publice locale și furnizorii de servicii sociale de drept public sau privat, acreditați (ONG-uri și unități de cult);

Asociațiile de Dezvoltare Intercomunitară, constituite conform prevederilor Legii nr. 215/2001 cu modificările și completările ulterioare;

Furnizorii de servicii sociale acreditați în condițiile legii;

Universitățile de stat;

Instituțiile publice furnizoare de servicii de formare profesională continuă;

Societățile comerciale, inclusiv societățile comerciale administrator, definite conform Ordonanței 65/2001 cu modificările ulterioare;

Camerele de comerț;

Microîntreprinderile în domeniul producției și/sau serviciilor și/sau construcțiilor care propun proiecte în mediul urban;

Unitățile de cult care sunt organizate ca persoane juridice de utilitate publică;

Organizațiile neguvernamentale;

IMM-urile din domeniul turismului.

Care sunt organismele implicate în implementarea programului?

Autoritatea de Management pentru POR a fost constituită în cadrul Ministerului Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Locuințelor și are responsabilitatea de a gestiona și implementa acest program, la nivel național, conform reglementărilor europene.

Organismele Intermediare (OI) sunt responsabile cu implementarea POR la nivel regional. În fiecare dintre cele opt Agenții pentru Dezvoltare Regională există câte un astfel de organism. Dacă doriți să depuneți o cerere de finanțare, Organismul Intermediar pentru POR din cadrul ADR vă va sprijini cu clarificări în dezvoltarea propunerii de proiect, vă va anunța dacă ați obținut sau nu finanțare și va supraveghea implementarea proiectului. În cadrul Ministerului Întreprinderilor Mici și Mijlocii, Comerțului, Turismului și Profesiilor Liberale funcționează organismul intermediar pentru domeniul de intervenție POR „Promovarea potențialului turistic și crearea infrastructurii necesare, în scopul creșterii atractivității României ca destinație turistică.”

Comitetele Regionale de Evaluare Strategică și Corelare au rol în selecția proiectelor. În fiecare dintre cele opt regiuni de dezvoltare este înființat un astfel de comitet. Ele verifică în ce măsură proiectele propuse spre finanțare sunt relevante pentru regiunea respectivă, se încadrează în setul de priorități stabilite prin Planul de Dezvoltare Regională și pot contribui la dezvoltarea durabilă a zonei.

Comitetul de Monitorizare a POR verifică dacă fondurile au fost utilizate eficient. Comitetul aprobă criteriile de selecție a proiectelor finanțate prin Regio, analizează stadiul implementării și modul de realizare a indicatorilor și decide măsuri corective, inclusiv realocări de fonduri între axele prioritare.

Autoritatea de Certificare și Plată, din cadrul Ministerului Economiei și Finanțelor, certifică declarațiile de cheltuieli și cererile de plată înainte ca acestea să fie trimise Comisiei Europene și primește plățile făcute de către Comisie pentru Regio.

Unitatea de plată din cadrul Ministerului Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Locuințelor face plățile către beneficiari.

Autoritatea de Audit pentru toate programele operaționale este un organism asociat de pe lângă Curtea de Conturi a României. Autoritatea de Audit este independentă din punct de vedere operațional de Autoritățile de Management, precum și de Autoritatea de Certificare și Plată.

Care sunt domeniile majore de intervenție pentru care autoritățile administrației publice pot solicita finanțare?

Autoritățile administrației publice pot depune proiecte pentru aproape toate domeniile majore de intervenție ale Programului Operațional Regional. În acest fel, autoritățile publice pot avea o abordare strategică a proiectelor, astfel încât efectul lor să nu fie unul disparat, ci complementar. Un proiect care vizează reabilitarea unei clădiri de patrimoniu trebuie să includă și activități prin care să fie atrași turiști, pentru a asigura sustenabilitatea investiției.

Autoritățile publice, centrale sau locale, pot depune cereri de finanțare pentru următoarele domenii majore de intervenție:

Domeniul 1.1

Planuri integrate de dezvoltare urbană

Orașele României suferă din cauza lipsei unor planuri coerente de amenajare urbană, care să includă atât dezvoltarea transportului, cât și reabilitarea clădirilor existente, planificarea pentru construcțiile viitoare și stimularea mediului de afaceri.

Regio finanțează planuri integrate de dezvoltare urbană

prin care se vor realiza investiții pentru îmbunătățirea infrastructurii urbane și a serviciilor urbane, inclusiv transportul urban, dezvoltarea durabilă a mediului de afaceri, precum și pentru reabilitarea infrastructurii sociale, inclusiv a locuințelor sociale și îmbunătățirea serviciilor sociale (investiții în mijloace de transport în comun ecologice, terminale intermodale, rețele extinse de transport în comun, piste pentru biciclete, managementul deșeurilor, iluminat stradal, spații verzi, reabilitarea termică a blocurilor, renovarea clădirilor istorice etc.).

Planurile integrate de dezvoltare urbană sunt implementate prin proiecte individuale complementare care urmăresc atingerea unui obiectiv comun. Regio poate finanța planul integrat fie în totalitate, fie parțial.

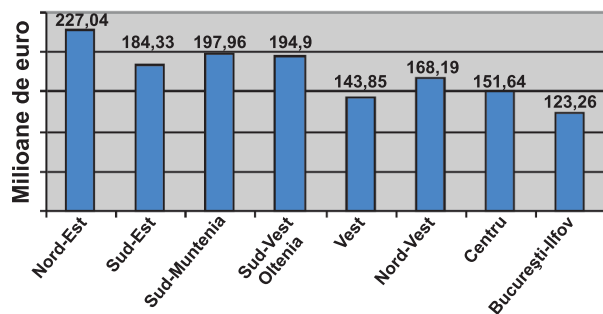
Proiectele individuale trebuie să se încadreze în cel puțin două din următoarele trei categorii:

- reabilitarea infrastructurii urbane și îmbunătățirea serviciilor urbane, inclusiv transportul urban;
- dezvoltarea durabilă a mediului de afaceri;
- reabilitarea infrastructurii sociale, inclusiv a locuințelor multifamiliale și/sau sociale și îmbunătățirea serviciilor sociale.

Fonduri alocate axei prioritare 1, pe regiuni

Valoarea minimă a planului integrat

10 milioane de euro - polii naționali
5 milioane de euro - polii regionali

Valoarea totală a proiectului individual

1.700.500 - 150.000.000 RON
(echivalentul a 500.000 - 45.000.000 euro)

Contribuția minimă a solicitantului

2% din valoarea cheltuielilor eligibile. Excepție fac investițiile inițiale în reabilitarea siturilor industriale și/sau a siturilor poluate și abandonate și pregătirea lor pentru noi utilizări, unde cofinanțarea este de 40-50% în majoritatea regiunilor, mai puțin în Regiunea București-Ilfov, unde procentajul este mai mare (50-60%).

Activități eligibile (finanțabile)

- **Infrastructura publică urbană:** renovarea clădirilor abandonate, reabilitarea siturilor industriale, reabilitarea locuințelor multifamiliale (renovarea părților comune ale clădirilor rezidențiale colective), crearea spațiilor verzi, reabilitarea străzilor orașenești, a trotuarelor, a pasarelelor, a piețelor, a zonelor pietonale etc.
- **Transport:** stații, benzi speciale și noi linii pentru transportul în comun, terminale intermodale, piste pentru biciclete, achiziții de mijloace de transport ecologice.
- **Cultură:** reabilitarea și restaurarea clădirilor și monumentelor de patrimoniu, a teatrelor, muzeelor, centrelor culturale; modernizarea căilor de acces pietonale și carosabile către aceste obiective, parcări, grupuri sanitare, indicatoare, iluminat etc.
- **Mediu de afaceri:** crearea sau extinderea structurilor de sprijinire a afacerilor, spații moderne și echipamente pentru dezvoltarea activităților economice, străzi, utilități și rețele broadband (internet) în interiorul structurii de afaceri.
- **Infrastructură și servicii sociale:** centre de îngrijire a copiilor, a bătrânilor, a persoanelor cu deficiențe sau aflate în dificultate, centre pentru tineret, precum și dotarea acestora cu echipamente, achiziționarea de sisteme de supraveghere, pentru creșterea siguranței și prevenirea criminalității.

Solicitanți eligibili

- Autorități ale administrației publice locale din mediul urban;
- Parteneriate între autorități ale administrației publice locale;
- Asociații de dezvoltare intercomunitară, constituite conform prevederilor Legii nr. 215/2001 cu modificările ulterioare.

Domeniul 2.1

Reabilitarea și modernizarea rețelei de drumuri județene, străzi urbane inclusiv construcția / reabilitarea șoselelor de centură

Infrastructura precară este una dintre principalele probleme ale României, cu impact negativ asupra creșterii economice și asupra calității vieții.

Pe lângă reabilitarea drumurilor, a podurilor și construirea șoselelor de centură, românii au nevoie de zone pietonale sigure, de parcări și pasaje, pentru a face față unui trafic din ce în ce mai aglomerat.

Valoarea totală a proiectului

3.000.000 RON - 134.000.000 RON (echivalentul a aproximativ 1.000.000 - 40.000.000 euro). Valoarea totală reprezintă suma cheltuielilor eligibile (care vor fi rambursate) și neeligibile.

Contribuția minimă a solicitantului

2% din valoarea cheltuielilor eligibile

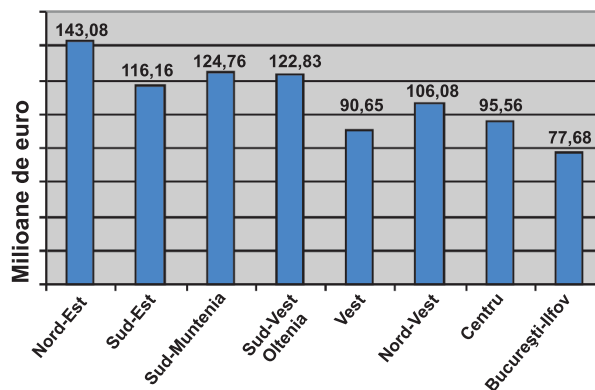
Activități eligibile (finanțabile)

- Reabilitarea și modernizarea rețelei de drumuri județene;
- Reabilitarea și modernizarea rețelei de străzi din mediul urban (categoriile 1, 2 și 3);
- Construcția, reabilitarea, modernizarea șoselelor de centură cu statut de drum județean;
- Construirea sau modernizarea de poduri, podețe, pasaje rutiere și pasarele;
- Eliberarea și amenajarea terenului, inclusiv pentru protecția mediului;
- Devierea, modernizarea și extinderea rețelelor de apă, electricitate, gaze și canal, telefonie existente în corpul drumului.

Solicitanți eligibili

- Autorități ale administrației publice locale;
- Parteneriate între autorități ale administrației publice locale;
- Asociații de dezvoltare intercomunitară, constituite conform prevederilor Legii nr. 215/2001 cu modificările ulterioare.

Fonduri alocate axei prioritare 2, pe regiuni

Domeniul 3.1

Reabilitarea, modernizarea și echiparea infrastructurii serviciilor de sănătate

Majoritatea spitalelor României au nevoie de investiții, atât pentru lucrări de modernizare a clădirilor, cât și pentru achiziționarea de echipamente.

În următorii ani, accentul va fi pus atât pe reabilitarea spitalelor, cât și pe dezvoltarea ambulatoriilor, astfel încât acestea să preia o mare parte dintre cazurile care ajung în spitale. Pentru început, prin POR vor fi reabilitate și echipate o serie de spitale, aflate pe lista întocmită de Ministerul Sănătății. Este vorba despre 15 spitale județene (inclusiv ambulatoriile), după cum urmează:

- Botoșani, Vaslui (Nord-Est);
- Galați, Buzău, Tulcea, Vrancea (Sud-Est);
- Dâmbovița, Ialomița, Teleorman (Sud);
- Gorj, Vâlcea (Sud-Vest);
- Hunedoara (Vest);
- Satu Mare, Sălaj (Nord-Vest);
- Covasna (Centru).

Valoarea totală a proiectului

Minimum 700.000 RON și maximum 85.000.000 RON (echivalentul a aproximativ 200.000 - 25.000.000 euro). Valoarea totală este suma cheltuielilor eligibile și a celor neeligibile.

Contribuția minimă a solicitantului

2% din valoarea cheltuielilor eligibile

Activități eligibile (finanțabile)

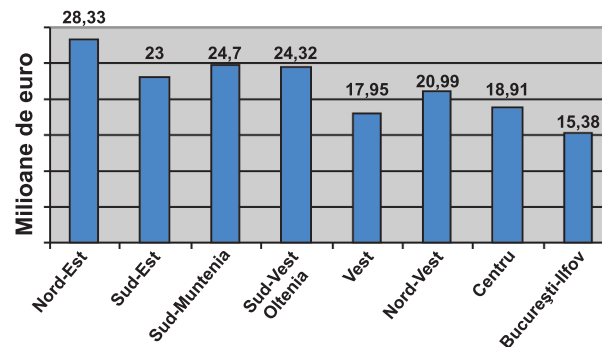
- Reabilitarea și modernizarea clădirilor spitalelor și ambulatoriilor;
- Reabilitarea și modernizarea utilităților generale și specifice ale spitalelor/ambulatoriilor;
- Crearea sau modernizarea în spitale/ambulatorii a facilităților de acces pentru persoane cu dizabilități fizice;
- Achiziționarea de echipamente pentru spitale și ambulatorii.

Solicitanți eligibili

- Autorități ale administrației publice locale;
- Asociații de dezvoltare intercomunitară constituite conform prevederilor legii nr. 215/2001 cu modificările ulterioare;
- Parteneriate între autorități ale administrației publice locale.

Fonduri alocate domeniului de intervenție 3.1, pe regiuni

Domeniul 3.2

Reabilitarea, modernizarea, dezvoltarea și echiparea infrastructurii serviciilor sociale

Nevoia de servicii sociale de calitate este una acută în România, fie că este vorba despre copii abandonți, bătrâni, persoane cu dizabilități, familii sărace, tineri ieșiți din instituțiile de plasament sau de alte categorii de persoane aflate în dificultate.

Valoarea totală a proiectului

Minimum 350.000 RON și maximum 3.500.000 RON (echivalentul a aproximativ 100.000 - 1.000.000 euro). Valoarea totală reprezintă suma cheltuielilor eligibile (care vor fi rambursate) și neeligibile.

Contribuția minimă a solicitantului

2% din valoarea cheltuielilor eligibile.

Activități eligibile (finanțabile)

- Reabilitarea/modernizarea și extinderea centrelor sociale existente;
- Reabilitarea/modernizarea/extinderea clădirilor pentru înființarea de noi centre sociale;
- Reabilitarea/modernizarea utilităților generale și specifice ale centrelor sociale;
- Crearea/modernizarea facilităților de acces pentru persoanele cu dizabilități;
- Dotarea cu echipamente adaptate nevoilor beneficiarilor de servicii oferite de centrele sociale (inclusiv echipamente pentru persoane cu dizabilități).

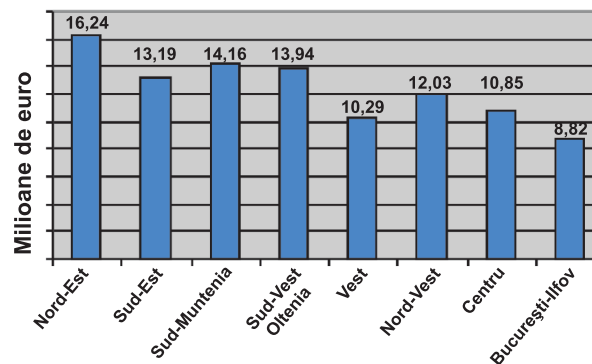
Solicitanți eligibili

- Autorități ale administrației publice locale - prin furnizorii de servicii de asistență socială din subordine;
- Autorități ale administrației publice locale în parteneriat cu furnizorii de servicii sociale de drept public sau privat, acreditați conform legii;
- Furnizori de servicii sociale acreditați conform legii;
- Unități de cult.

Prin Regio, autoritățile locale pot primi finanțare pentru reabilitarea și dotarea centrelor multifuncționale sau rezidențiale, precum și pentru înființarea unor noi, prin reabilitarea sau modernizarea unor clădiri existente.

Fonduri alocate domeniului de intervenție 3.2, pe regiuni

Domeniul 3.3

Îmbunătățirea dotării cu echipamente a bazelor operaționale de intervenție în situații de urgență

Acest domeniu major de intervenție urmărește echiparea serviciilor operaționale de intervenție în situații de urgență și acordarea asistenței medicale de urgență.

Fiecare județ va primi echipamente pentru situații de urgență în funcție de specificul zonei (expunere la cutremure, suprafața împădurită etc.).

În plus, vor fi create opt baze operaționale regionale, localizate în județele cu cea mai mare experiență în domeniu, de unde vor fi coordonate intervențiile integrate în caz de dezastru major.

Valoarea totală a proiectului

10.000.000 - 50.000.000 RON (echivalentul a 3.000.000 - 15.000.000 de euro). Valoarea totală cuprinde atât cheltuielile eligibile (care vor fi rambursate), cât și pe cele neeligibile.

Contribuția minimă a solicitantului

2% din valoarea cheltuielilor eligibile.

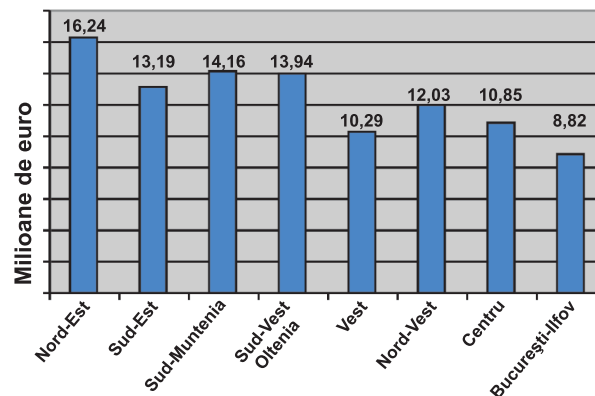
Activități eligibile (finanțabile)

- Achiziționarea de vehicule și echipamente specifice necesare bazelor operaționale regionale și județene pentru intervenții în situații de urgență. Proiectele întocmite trebuie să reflecte necesarul de echipamente stabilit de Inspectoratul General pentru Situații de Urgență.

Solicitanți eligibili

Asociațiile de dezvoltare intercomunitară, constituite la nivel regional, conform prevederilor Legii nr. 215/2001 cu modificările și completările ulterioare.

Fonduri alocate domeniului de intervenție 3.3, pe regiuni

Domeniul 3.4

Reabilitarea, modernizarea, dezvoltarea și echiparea infrastructurii educaționale preuniversitare, universitare și a infrastructurii pentru formare profesională continuă

Școli, licee, facultăți și cămine moderne, centre de formare profesională, campusuri preuniversitare - acestea sunt domeniile în care Regio poate sprijini sistemul educațional din România. Sunt necesare investiții pentru reabilitarea, îmbunătățirea și extinderea infrastructurii educaționale din învățământul obligatoriu.

Intervențiile POR 2007-2013 vor fi complementare intervențiilor realizate din alte surse, respectiv bugetul de stat, bugetele locale, împrumuturi externe.

Pentru că accesul la educație al multor copii este limitat din cauza distanțelor mari până la cea mai apropiată școală, a insuficienței mijloacelor de transport și a unor spații de rezidență în vecinătatea instituțiilor de învățământ, Regio va sprijini în egală măsură crearea și dezvoltarea de campusuri preuniversitare.

Acestea vor fi înființate pe nucleele unităților de învățământ profesional și tehnic, din mediile urban și rural și se vor numi campusuri pentru învățământul profesional și tehnic (CIPT).

Sprrijinirea învățământului superior românesc se va realiza prin investiții în spațiile de învățământ necesare, dotarea laboratoarelor didactice și de cercetare, spații de rezidență.

Valoarea totală a proiectului

Minimum 500.000 RON și maximum 67.000.000 RON (echivalentul a aproximativ 150.000 - 20.000.000 euro). Valoarea totală reprezintă suma cheltuielilor eligibile (care vor fi rambursate) și neeligibile.

Contribuția minimă a solicitantului

2% din valoarea cheltuielilor eligibile.

Activități eligibile (finanțabile)

- Consolidarea, reabilitarea, modernizarea, extinderea clădirilor (toate tipurile de infrastructură pentru învățământul obligatoriu, exceptând campusurile pentru învățământ profesional și tehnic);
- Construirea, extinderea, consolidarea, reabilitarea, modernizarea clădirilor campusurilor pentru învățământ profesional și tehnic;
- Dotări cu echipamente didactice, echipamente pentru pregătirea profesională, echipamente IT;
- Consolidarea, reabilitarea, modernizarea, extinderea și dotarea clădirilor din campusurile universitare de stat: spații de învățământ, spații de cazare, cantine, diferite facilități pentru activități didactice;
- Reabilitarea, consolidarea, modernizarea, extinderea clădirilor centrelor de formare profesională continuă;
- Modernizarea utilităților, inclusiv crearea de facilități speciale pentru persoanele cu dizabilități, pentru toate tipurile de infrastructură educațională.

Solicitanți eligibili

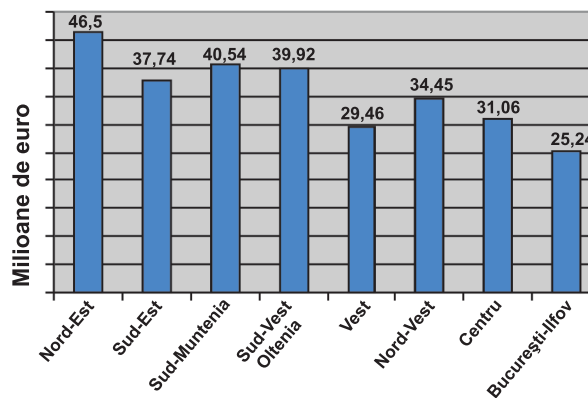
Autoritățile administrației publice județene și locale pot depune cereri de finanțare pentru:

- proiecte adresate unităților școlare din învățământul obligatoriu;
  - campusuri pentru învățământ profesional și tehnic (CIPT).
- Proiectele trebuie să aibă avizul Ministerului Educației, Cercetării și Tineretului, acordat pe baza propunerii Inspectoratelor Școlare Județene.

În funcție de operațiuni, mai sunt eligibile:

- Universitățile de stat;
- Instituțiile publice furnizoare de servicii de formare profesională continuă.

Fonduri alocate domeniului de intervenție 3.4, pe regiuni

Domeniul 4.1

Dezvoltarea durabilă a structurilor de sprijinire a afacerilor de importanță regională și locală

Structurile de sprijinire a afacerilor au ca scop atragerea investițiilor și revigorarea economică. Ele oferă spații de producție și prestare servicii întreprinzătorilor dintr-o anumită zonă. Structurile de sprijinire a afacerilor sunt: parcurile industriale, incubatoarele și centrele de afaceri.

Regio finanțează doar structurile de sprijinire a afacerilor de interes local și regional, nu și pe cele naționale, care pot primi fonduri prin Programul Operațional Sectorial „Creșterea Competitivității Economice”.

Valoarea totală a proiectului

Minimum 1.700.000 și maximum 85.000.000 RON (echivalentul a 500.000 - 25.000.000 euro).

Valoarea totală reprezintă suma cheltuielilor eligibile (care vor fi rambursate) și neeligibile.

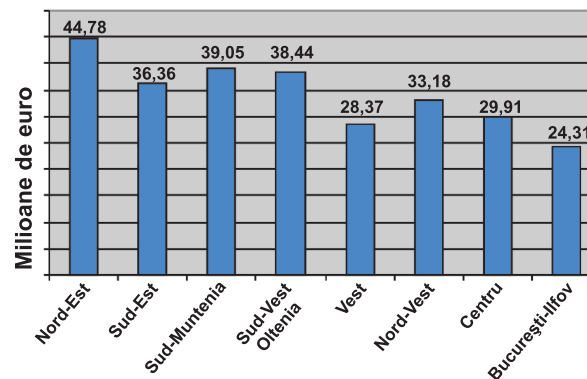
Contribuția minimă a solicitantului

- 50% din valoarea eligibilă a proiectului (pentru regiunile de dezvoltare Nord-Est, Sud-Est, Sud-Muntenia, Sud-Vest, Vest, Nord-Vest, Centru);
- 60% din valoarea eligibilă a proiectului (pentru regiunea de dezvoltare București-Ilfov).

Activități eligibile (finanțabile)

- Construirea, modernizarea, extinderea de clădiri și anexe aferente, exclusiv pentru activități de producție și servicii pentru firme;
- Construirea/extinderea infrastructurii rutiere în interiorul structurii și a drumurilor de acces;
- Crearea, modernizarea, extinderea utilităților de bază din interiorul structurii de afaceri;
- Conectarea la rețele broadband (internet);
- Dotarea cu echipamente a structurilor de afaceri construite, modernizate sau extinse.

Fonduri alocate domeniului de intervenție 4.1, pe regiuni

Solicitanți eligibili

- Autorități ale administrației publice locale, atât din mediul urban, cât și din cel rural;
- Parteneriate între autorități ale administrației publice locale;
- Societăți comerciale, inclusiv societăți comerciale administrator, definite conform Ordonanței 65/2001 cu modificările ulterioare;
- Camere de comerț.

Domeniul 4.2

Reabilitarea siturilor industriale poluate și neutilizate și pregătirea pentru noi activități

Multe dintre fabricile mamut de pe vremea comunismului au fost dezafectate și sunt în prezent spații dezolante, în care nu se mai întâmplă nimic.

Unele dintre ele pot fi reabilite pentru a găzdui noi activități, transformând astfel un teren neutilizat în facilități de producție, care să ducă la creșterea economiei și la crearea de locuri de muncă.

Valoarea totală a proiectului

Între 1.700.000 și 85.000.000 RON (echivalentul a 500.000 - 25.000.000 de euro). Valoarea totală reprezintă suma cheltuielilor eligibile (care vor fi rambursate) și neeligibile.

Contribuția minimă a solicitantului

2% (în cazul cheltuielilor eligibile realizate pentru activități de depoluare) și de 50% pentru activități de investiții inițiale (60% pentru regiunea București-Ilfov).

Activități eligibile (finanțabile)

- Decontaminarea terenurilor siturilor industriale poluate, inclusiv preluarea și depozitarea substanțelor toxice și periculoase;
- Demolarea clădirilor și planarea terenului, inclusiv ambalarea și transportul deșeurilor;
- Construirea, modernizarea sau extinderea clădirilor și anexelor aferente pentru activități de producție și prestări servicii;
- Construirea sau extinderea infrastructurii rutiere din interiorul structurii de afaceri și a drumurilor de acces;
- Construirea, modernizarea, extinderea infrastructurii de utilități;
- Cablarea clădirii;
- Conectarea la rețele broadband (internet).

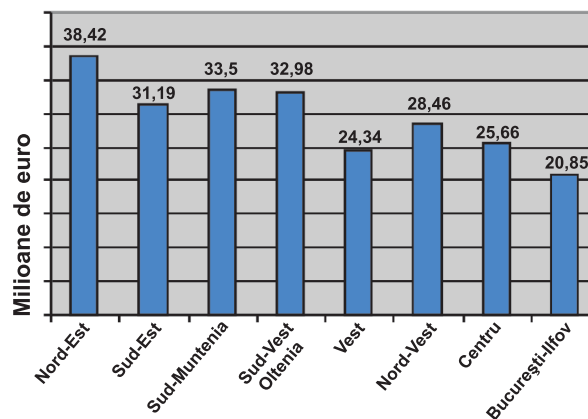
Solicitanți eligibili

Autoritățile administrației publice locale.

Solicitanții trebuie să dovedească faptul că sunt proprietari, administratori sau că dețin în concesiune infrastructura și/sau terenul care fac obiectul proiectului.

Fonduri alocate domeniului de intervenție 4.2, pe regiuni

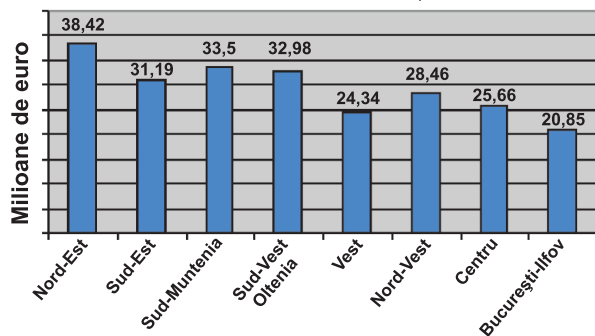
Domeniul 5.1

Restaurarea și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural; crearea și modernizarea infrastructurilor conexe

România are un patrimoniu bogat, în care nu a investit suficient în ultima vreme și pe care nu l-a promovat la adevărata lui valoare: biserici și mănăstiri, inclusiv bisericile fortificate din Transilvania, cetăți, muzee, monumente istorice și de artă. Restaurarea acestora este vitală nu numai pentru a salva de la distrugere o parte importantă a culturii noastre, ci și pentru a valorifica acest tezaur în scop economic.

O cetate, odată renovată și promovată în mod inteligent, ar putea atrage după sine dezvoltarea întregii zone. Multe dintre obiectivele de patrimoniu le sunt necunoscute chiar și românilor din cauza lipsei unei oferte turistice atrăgătoare și a serviciilor precare.

Fonduri alocate domeniului de intervenție 5.1, pe regiuni

Obiectivul propus pentru finanțare trebuie să fie înscris pe lista patrimoniului UNESCO, a patrimoniului cultural național din mediul urban sau rural, sau pe lista patrimoniului local din mediul urban. Pentru a primi finanțare, obiectivul de patrimoniu trebuie să fie inclus total sau parțial în circuitul public.

Valoarea totală a proiectului

Minimum 1.700.000 RON și maximum 85.000.000 RON (echivalentul aproximativ a 500.000 - 25.000.000 euro).

Contribuția minimă a solicitantului

2% din valoarea cheltuielilor eligibile (în cazul autorităților publice locale) și 15% (în cazul autorităților publice centrale).

Activități eligibile (finanțabile)

- Restaurarea, consolidarea, protecția și conservarea clădirilor de patrimoniu, a picturilor interioare, a frescelor și picturilor murale exterioare;
- Refacerea/amenajarea căilor de acces (pietonale și carosabile) către obiectivele reabilitate, în interiorul zonei de protecție a acestora;
- Iluminat interior și exterior și amenajări peisagistice;
- Instalații și echipamente pentru asigurarea condițiilor de climatizare, siguranță la foc, antifracție;
- Amenajarea zonelor de protecție prin delimitarea și împrejmuirea obiectivelor de patrimoniu;
- Modernizarea utilităților aferente obiectivului turistic de patrimoniu;
- Construcția utilităților anexe (parcări, grupuri sanitare, reclame și indicatoare);
- Amenajarea / marcarea de trasee turistice / itinerarii culturale la obiectivele turistice de patrimoniu reabilitate.

Solicitanți eligibili

- Autoritățile administrației publice locale și centrale;
- Parteneriate între:
  - autoritățile administrației publice locale,
  - autoritățile administrației publice locale și centrale,
  - autoritățile administrației publice locale și/sau centrale și instituții de cult;
- Organizațiile neguvernamentale;
- Instituțiile de cult, organizate ca persoane juridice de utilitate publică.

Solicitanții trebuie să dovedească faptul că dețin sau că au dreptul de a administra obiectivul de patrimoniu pe care doresc să-l restaureze.

Domeniul 5.2

Crearea, dezvoltarea, modernizarea infrastructurilor specifice pentru valorificarea durabilă a resurselor naturale cu potențial turistic și pentru creșterea calității serviciilor turistice

Turismul poate avea o altă față în România, dacă sunt promovate inițiative care să pună accentul pe resursele naturale și pe îmbunătățirea serviciilor. Multe dintre stațiunile cândva atrăgătoare s-au degradat și sunt ocolite de turiști, în pofida peisajelor superbe sau a calităților curative ale băilor. În plus, suferă din lipsa investițiilor în activități de agrement care să atragă turiștii: ciclism montan, sporturi de iarnă, ștranduri, echitație, introducerea unor obiective din zonă pe harta turistică.

Acest domeniu se referă la dezvoltarea turismului bazat pe resursele turistice naturale, a turismului montan și balnear și la crearea sau modernizarea infrastructurii turistice de agrement.

Proiectele trebuie implementate în localități urbane, cu excepția stațiunilor balneare și balneoclimatice, care pot fi și din mediul rural.

Valoarea totală a proiectului

700.000 și 85.000.000 RON (echivalentul a 200.000 - 25.000.000 euro). Valoarea totală maximă a proiectelor de modernizare a structurilor de cazare este de 17.000.000 RON (echivalentul a 5.000.000 euro).

Plafonul vizează atât proiectele depuse de autorități ale administrației publice, cât și pe cele depuse de IMM-uri. Proiectele care se implementează în localități rurale sunt eligibile dacă valoarea totală este mai mare de 1.500.000 euro.

Contribuția minimă a solicitantului

2% din valoarea totală a cheltuielilor eligibile (în cazul infrastructurii de turism de utilitate publică).

Activități eligibile (finanțabile)

Infrastructura de turism de utilitate publică

- Reabilitarea/modernizarea infrastructurii rutiere, inclusiv utilitățile din corpul drumului, în stațiunile balneare, climatice și balneoclimatice;
- Construirea căilor de acces la obiectivul turistic natural modernizat/extins;
- Construirea sau modernizarea punctelor de observare / filmare, a refugilor montane;
- Marcarea traseelor montane;
- Amenajarea de posturi Salvamont;
- Amplasarea de panouri de orientare și informare turistică;
- Crearea sau reabilitarea spațiilor de recreere și popas, a facilităților de utilizare a izvoarelor minerale;
- Crearea sau reabilitarea parcurilor balneare;
- Construirea pistelor pentru cicloturism.

Infrastructura de turism publică / privată, care intră sub incidența regulilor ajutorului de stat

- Dezvoltarea rețelelor de captare și transport a izvoarelor minerale și salinelor cu potențial terapeutic;
- Crearea, modernizarea, dotarea bazelor de tratament (inclusiv cu utilități și echipamente) în stațiunile balneare, climatice și balneoclimatice;
- Amenajarea în scop turistic a obiectivelor naturale (formațiuni geologice, peșteri, saline, mine, vulcani noroioși, lacuri) prin: instalații de iluminat, încălzire, ventilație; grupuri sanitare; puncte de colectare a gunoierului menajer;
- Crearea și dotarea cu utilități a platformelor de campare (grupuri sanitare, apă, iluminat etc.);
- Construirea de piscine, ștranduri, bazine de kinetoterapie, terenuri de tenis, mini-golf, paint-ball, echitație;
- Modernizarea căilor ferate cu ecartament îngust pentru transportul feroviar de interes turistic din zonele de deal și de munte;

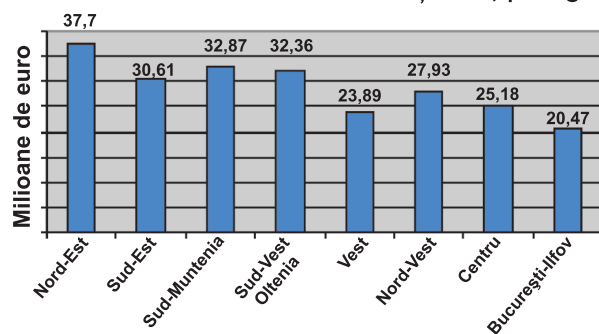

- Crearea de porturi turistice, debarcadere amplasate pe lacuri de agrement;
- Construirea de pârtii de schi sau pentru alte sporturi de iarnă (inclusiv instalații de transport pe cablu pentru persoane, de producere a zăpezii artificiale, iluminat);
- Amenajări pentru practicarea sporturilor nautice și a pescuitului sportiv.

Solicitanți eligibili

- Autoritățile administrației publice locale;
- Asociațiile de dezvoltare intercomunitară, constituite conform Legii nr. 215/2001, cu modificările ulterioare;
- Parteneriate între autorități ale administrației publice locale;
- Întreprinderile mici și mijlocii.

Fonduri alocate domeniului de intervenție 5.2, pe regiuni

Domeniul 5.3

Promovarea potențialului turistic și crearea infrastructurii necesare pentru creșterea atractivității României ca destinație turistică

România are un potențial turistic uriaș, însă puțin exploatat. Oferta turistică a României este limitată, din cauza lipsei unui brand național promovat la nivel internațional, a unor produse specifice naționale sau regionale prezentate pe plan intern și din cauza unei rețele slab dezvoltate de centre de informare și promovare turistică.

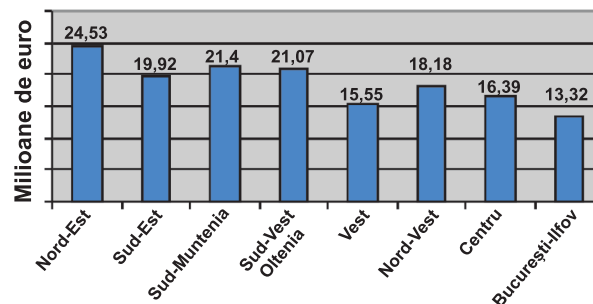
Operațiuni finanțate în cadrul acestui domeniu:

1) Crearea unei imagini pozitive a României, ca destinație turistică, prin definirea și promovarea brandului turistic național. Singura instituție care poate solicita finanțare în cadrul acestei operațiuni este Ministerul pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii, Comerț, Turism și Profesii Liberale (MIMMCTPL), prin direcția de specialitate. Aceasta va trebui să asigure o contribuție de 15% din totalul cheltuielilor eligibile ale proiectelor.

2) Dezvoltarea și consolidarea turismului intern prin sprijinirea promovării produselor specifice și a activităților de marketing specifice;

3) Crearea și dotarea Centrelor Naționale de Informare și Promovare Turistică (CNIPT).

Fonduri alocate domeniului de intervenție 5.3, pe regiuni

Operațiunea 2
Dezvoltarea și
consolidarea turismului
intern

Operațiunea 3
Crearea și dotarea centrelor
naționale de informare
și promovare turistică

Valoarea totală a proiectului

Între 170.000 și 850.000
RON (echivalentul a 50.000
- 250.000 euro)

1.700.000 - 6.700.000 RON
(echivalentul a 500.000 -
2.000.000 euro).

Suma maximă acordată prin POR

833.000 lei (245.000 euro)

6.600.000 RON (1.960.000
euro)

Contribuția minimă a solicitantului

2% din totalul cheltuielilor eligibile

Activități eligibile

- Promovarea produselor turistice cu specific național / regional / local;
- Activități de marketing.
- Construirea, modernizarea, reabilitarea, consolidarea, extinderea clădirilor Centrelor Naționale de Informare și Promovare Turistică;
- Achiziționarea de echipamente și software pentru dotarea Centrelor Naționale de Informare și Promovare Turistică;
- Crearea bazelor de date cu informații turistice, necesare Centrelor Naționale de Informare și Promovare Turistică;
- Realizarea unui sistem național integrat, cu acces on-line, pentru colectarea și diseminarea informațiilor turistice.

Solicitanți eligibili

- Autorități ale administrației publice locale;
- Organizații neguvernamentale.
- Autorități ale administrației publice din localitățile aflate pe lista aprobată de MIMMCTPL.

Cum pregătesc un proiect de calitate?

În cazul fondurilor structurale, fiecare proiect este evaluat atât din punct de vedere tehnic și financiar, cât și strategic. Dacă până acum puteau primi finanțare inițiative disparate, necorelate între ele, începând cu 2007, posibilitatea acordării de fonduri pentru proiecte fără o valoare strategică clară va scădea considerabil.

Comitetele Regionale de Evaluare Strategică și Corelare vor analiza modul în care fiecare proiect contribuie la îndeplinirea obiectivelor strategiei de dezvoltare a regiunii respective și modul în care este corelat cu inițiativele derulate prin alte programe operaționale.

Pașii pentru pregătirea unui proiect de calitate:

1. Identificați nevoile localității în diferite domenii: drumuri, spitale, echipamente pentru situații de urgență, locuințe sociale, obiective turistice, microîntreprinderi, IMM-uri din domeniul turismului, clădiri de patrimoniu care necesită reabilitare, utilități publice urbane etc.

2. Stabiliți care dintre nevoi pot fi finanțate prin POR. Nevoile identificate trebuie să fie cuprinse în planul de dezvoltare al regiunii pentru a putea primi finanțare prin POR. De aceea, trebuie verificat dacă se încadrează în vreunul dintre domeniile majore de intervenție ale programului.

3. Ierarhizați-le. Dintre toate proiectele care pot primi finanțare prin POR, alegeți-le pe cele cu adevărat prioritare, de rezolvarea cărora depind mai multe activități colaterale. Încercați să vedeți cum se influențează unul pe altul. Dacă începeți cu proiectele cele mai importante, care pot asigura și punctul de plecare al altora, veți putea asigura dezvoltarea durabilă a orașului, pe toate palierele: economic, social, edilitar și de mediu.

4. Corelați proiectele propuse. Investițiile pe care doriți să le realizați trebuie să țintească același rezultat: dezvoltarea localității. De aceea, este bine să nu propuneți investiții disparate, al căror efect se poate pierde foarte ușor în timp, ci inițiative care se susțin una pe alta. Cu alte cuvinte, încercați să propuneți proiecte prin care investiții cumulate vor avea un rezultat vizibil.

5. Stabiliți un dialog cu toate părțile implicate. Instituția la care lucrați nu poate face totul singură. În faza de elaborare a proiectului, este bine să implicați toate entitățile cointeresate în derularea proiectului sau care ar putea împiedica în vreun fel implementarea sa. Autoritățile locale pot depune proiecte pentru cea mai mare parte din bani, însă au nevoie de implicarea și expertiza specialiștilor din diferite domenii.

Pentru reintroducerea în circuitul economic a unei fabrici care nu mai funcționează, în procesul de elaborare a proiectului trebuie implicate autoritățile locale și întreprinzătorii particulari, pentru a cunoaște viziunea economică, așa cum rezultă din planurile de dezvoltare corelate cu potențialul localității.

Dacă vreți să renovați spitalul sau școlile și să le dotați cu echipamente, cu siguranță veți avea nevoie de implicarea angajaților acestor instituții, care știu cel mai bine ce ar trebui realizat.

6. Definiți obiective precise și ușor măsurabile. Obiectivele unui proiect trebuie să fie specifice, măsurabile, realizabile, relevante și integrate într-un anumit interval de timp (de reținut acronimul SMART - Specific, Measurable, Achievable, Relevant, Timebound). În caz contrar, este foarte greu de stabilit la final dacă obiectivele proiectului au fost atinse.

7. Elaborați un plan și un calendar viabil de realizare a proiectului. Elaborarea unui plan realist vă va ajuta mai târziu, în faza de implementare. Un proiect bine realizat, care dispune de toate studiile necesare, care ia în calcul

perioadele reale de derulare a activităților, care dispune de expertiză, de sprijin partenerial, va avea șanse să devină o investiție de succes. Trebuie să acordați atenție tuturor aspectelor: exproprierea terenului (care poate dura foarte mult), realizarea proiectului tehnic pe baza studiilor de fezabilitate, analiza impactului de mediu, obținerea avizelor, licitațiile pentru lucrări și achiziții, plățile către furnizori, fiecare dintre ele implicând nu doar efort și timp, ci și cheltuieli pe care le veți suporta inițial din fonduri proprii.

8. Asigurați resursele umane pentru realizarea acestor proiecte. Oricât de multă dorință de schimbare ați avea, nu puteți realiza proiecte de anvergură decât asigurând specialiști care să urmărească proiectul de la elaborare la finalizarea implementării și a evaluării rezultatelor acestuia.

Fiecare autoritate locală ar trebui să aibă un nucleu de specialiști care să se ocupe numai de proiecte. Din acest nucleu pot face parte persoane cu pregătire în diferite domenii: transport, urbanism, contabilitate, servicii sociale etc. Fără resurse umane bine pregătite și cu sarcini precise în elaborarea și implementarea proiectelor, nu pot fi obținute rezultatele dorite.

9. Identificați și asigurați resursele financiare necesare implementării proiectului. Pregătiți din timp modalitățile de cofinanțare. Chiar dacă autoritatea publică locală nu va contribui decât cu câteva procente din totalul bugetului proiectului, trebuie să știți că în primele luni de implementare va trebui să suportați toate cheltuielile, urmând ca ulterior să solicitați rambursarea lor.

Nu toate cheltuielile unui proiect pot fi rambursate. Există cheltuieli eligibile (care pot fi acoperite de program) și cheltuieli neeligibile (care trebuie suportate din bugetul solicitantului). De aceea, este bine ca autoritatea locală să estimeze realist cât de multe cheltuieli își poate permite, pe ce perioadă, pentru a nu da peste cap

activitatea instituției. În prezent, multe dintre băncile din România acordă credite pentru proiecte finanțate prin fonduri europene, sprijinind în acest fel autoritățile locale în asigurarea cofinanțării.

10. Aflați și părerea locuitorilor. Consultarea publică este obligatorie, însă de multe ori este expedită rapid, în fazele avansate ale elaborării proiectului, când este destul de greu să mai încorporezi opinii și modificări substanțiale. Părerea locuitorilor asupra proiectelor este însă necesară pentru a asigura sprijinul comunității în dezvoltarea inițiativelor propuse.

Publicul trebuie să înțeleagă viziunea autorității locale asupra dezvoltării și trebuie implicat din fazele incipiente ale elaborării proiectului. Dacă acordă girul său inițiativelor propuse, comunitatea va insista ca acele proiecte să fie derulate chiar și după terminarea mandatului unei administrații, ceea ce duce la dezvoltare durabilă.

În plus, comunicarea deschisă rezolvă și problema transparenței și dă publicului mai multă încredere în eforturile administrației locale. Autoritățile publice nu vor mai fi suspectate de interese ascunse atunci când demarează un anumit proiect. Transparența față de mass-media din localitate este necesară pentru că prin mijloacele de informare în masă mesajul autorității locale ajunge foarte ușor în casele oamenilor. În acest fel, instituția poate afla ce părere are comunitatea despre o anumită inițiativă.

Informați-vă!

Aflați cât mai multe despre posibilitățile de finanțare, nu doar prin Regio, ci și prin alte programe operaționale sau alte surse de finanțare. Trebuie să știți care sunt condițiile de eligibilitate a proiectelor, a cheltuielilor, cum funcționează întregul sistem, care sunt normele privind achizițiile publice pentru a preveni sincopele în derularea proiectului. Trebuie să cunoașteți „temele orizontale” ale programului, adică acele cerințe pe care toate proiectele, indiferent de natura lor, trebuie să le urmărească. Aceste teme orizontale sunt: dezvoltarea durabilă, egalitatea de șanse, inovația și societatea informațională.

Atenție!

Elaborați proiecte care rezolvă nevoi reale ale comunității! Nu depuneți un proiect doar pentru că ați auzit că sunt finanțate inițiative de acel gen. Ideile de proiecte nu trebuie să vină după ce citiți Ghidul solicitantului, ci din realitatea comunității în care trăiți.

Într-un oraș monoindustrial, cu drumuri proaste, cu școli neîncălzite și șomaj ridicat, unde turiștii nu prea se înghesuie, va fi greu să justificați prioritizarea unui proiect privind construirea unei piste de schi, înainte de a rezolva problemele cu adevărat importante pentru cetățeni. Chiar dacă ați văzut că piste de schi primesc finanțare, acest proiect, în situația descrisă mai sus, nu este cel mai bun mod de a cheltui banii.

De ce sunt importante parteneriatele?

Parteneriatele sunt foarte importante pentru a asigura succesul unui proiect, prin participarea autorităților publice și a societății civile. Chiar dacă sectorul privat nu poate participa în implementarea acestor proiecte în calitate de partener al autorităților locale, în procesul de elaborare a proiectelor este necesară consultarea firmelor care ar putea fi afectate de derularea unei anumite inițiative.

Nu este ușor să clădești parteneriate solide, comunicarea, corelarea și coordonarea diferitelor inițiative având un rol esențial în asigurarea funcționării parteneriatelor. Situația multor străzi reabilite, care la scurt timp după finalizarea lucrărilor sunt din nou stricate pentru a repara conductele de utilități, ne arată importanța coordonării.

Care sunt ingredientele unui parteneriat de succes? În primul rând, dorință de schimbare în folosul comunității, și nu în interes personal sau în interesul unui grup anume. În al doilea rând, răbdare, implicare, dedicare și respect pentru ceea ce are de spus fiecare parte implicată.

Trebuie să stabiliți cât mai devreme care este cel mai eficient mod de a lucra împreună. Multe parteneriate nu se materializează din cauza neînțelegerilor legate de modul de lucru și de așteptările diferite ale părților implicate.

După întâlniri lungi și oboseitoare cu diferite grupuri de potențiali parteneri, ați putea fi tentați să renunțați la implicarea lor. Nu uitați însă nici o clipă că instituțiile și organizațiile participante pun, la rândul lor, suflet și speranță că și vocea lor este auzită și că inițiativa dumneavoastră va putea fi modelată pentru a răspunde și nevoilor grupurilor pe care ele le reprezintă.

În plus, nimeni nu știe niciodată chiar totul. S-ar putea ca un partener local să aibă cunoștințe solide privind tehnicile de eficientizare energetică. O organizație neguvernamentală ar putea să ofere sprijin în rezolvarea

unor nevoi speciale ale unor grupuri dezavantajate, cum ar fi tinerii care părăsesc centrele de plasament.

Este bine să-i stimulați să participe la inițiativele autorității locale, chiar dacă nu vor fi întotdeauna de acord cu ele. Dintre toți cei implicați, veți descoperi că unii vă vor fi chiar indispensabili și, pe măsură ce le veți cere părerea asupra diverselor chestiuni legate de o idee de proiect, va deveni clar că ar trebui să-i cooptați ca parteneri în implementare.

De multe ori va trebui să cooptați autorități locale din împrejurimi, pentru că o șosea de centură a orașului ar putea traversa și comunele limitrofe. În cazul unor alte proiecte, va fi poate nevoie de implicarea unui grup de autorități locale, care să lucreze în parteneriat, având în vedere că investițiile ce pot fi realizate cu fonduri comunitare trebuie să demonstreze impactul regional.

Acordul de parteneriat trebuie anexat documentației proiectului. Lipsa acestuia duce la respingerea proiectului.

Acordul de parteneriat trebuie să cuprindă:

- Denumirea și adresa exactă a fiecărui partener;
- Desemnarea liderului de proiect;
- Numele reprezentanților legali ai fiecărui partener;
- Obiectivul acordului de parteneriat;
- Prezentarea detaliată a rolului fiecărui partener în implementare;
- Prezentarea detaliată a contribuției fiecărui partener în privința costurilor eligibile și neeligibile;
- Prezentarea modului în care fiecare partener asigură întreținerea obiectivului reabilitat, pe o perioadă de cel puțin cinci ani după finalizare;
- Prezentarea modului în care sunt împărțite bunurile rămase după încetarea finanțării, dacă este cazul.

Elaborarea și depunerea proiectelor

Ați identificat proiectul, ați găsit un partener interesat și capabil și vreți să depuneți cât mai repede cererea de finanțare.

Amintiți-vă însă că numai proiectele mature au șanse să primească fonduri. Ce înseamnă proiect matur? Un proiect matur are studiu de fezabilitate sau plan de afaceri, dispune de resurse financiare și umane și de un parteneriat consolidat, a obținut avizele și documentele suport necesare, precum și acordul comunității.

Stabiliți un manager de proiect, care va coordona întreaga activitate pe durata implementării proiectului (aspectele tehnice, financiare, administrative).

Proiectul la care ați muncit va fi judecat pe baza documentației pe care o întocmiți. De aceea, este important să analizați cu multă atenție Ghidul solicitantului pentru domeniul major de intervenție potrivit. Dacă aveți nelămuriri sau întrebări, luați legătura cu organismul intermediar din regiunea unde se implementează proiectul.

Principalele documente care însoțesc cererea de finanțare sunt:

- Statutul și documentele de asociere;
- Hotărârea consiliului local sau județean de aprobare a cheltuielilor prevăzute în proiect;
- Studiul de fezabilitate (pentru lucrări de construire, reabilitare etc.);
- Avize, autorizații necesare efectuării investiției;
- Documente de confirmare a cofinanțării;
- Documente care atestă capacitatea de asigurare a contribuției proprii;
- Acord de parteneriat;
- Plan integrat de dezvoltare urbană (pentru proiectele urbane).

Pregătiți studiile de fezabilitate, studiile topografice, hidraulice, certificatele de urbanism, expertizele

tehnice, studiile de trafic, dacă acestea sunt menționate în Ghidul solicitantului.

Fiți atent la **cerințele de conformitate administrativă a cererii de finanțare**. La prima vedere, multe dintre acestea par făcute anume pentru a le da de furcă solicitanților. Nu uitați însă că fiecare euro contează și întocmirea unei documentații corecte și complete este o dovadă de seriozitate din partea solicitantului.

Folosiți lista de verificare din Ghidul solicitantului, pentru a vedea care sunt documentele pe care trebuie să le atașați la dosar. Un singur document lipsă poate duce la respingerea proiectului, înainte ca acesta să ajungă la evaluarea tehnică.

Pregătiți situația financiară a instituției și cereți-le și partenerilor implicați în proiect să furnizeze astfel de documente. Nu puteți solicita fonduri dacă în ultimii trei/cinci ani ați beneficiat de finanțare publică pentru aceleași activități ca cele propuse.

Pregătiți bugetul. Valoarea totală a proiectului reprezintă suma cheltuielilor eligibile și neeligibile, inclusiv TVA. Din această valoare, suma primită prin Regio va reprezenta doar cheltuielile eligibile, minus contribuția proprie a solicitantului.

Autoritățile locale vor trebui să demareze proiectul cu fonduri proprii și abia ulterior să ceară spre rambursare sumele cheltuite. Procedura de rambursare a banilor nu se realizează de pe o zi pe alta și, de aceea, autoritățile au nevoie de suficiente resurse financiare care să permită derularea activităților propuse în cadrul proiectului.

Nu orice cheltuială este eligibilă și este bine să aveți în vedere acest lucru, pentru că toate cheltuielile neeligibile trebuie suportate din bugetul local sau din împrumuturi bancare.

Categoriile de cheltuieli eligibile

- Cheltuieli pentru obținerea și amenajarea terenului. Cheltuielile de obținere a terenului nu trebuie să depășească 10% din valoarea eligibilă a proiectului. Amenajarea terenului include pregătirea amplasamentului: defrișări, demontări, devieri de utilități, activități de refacere a cadrului natural după terminarea lucrărilor (spații verzi, plantare copaci).
- Cheltuieli pentru asigurarea utilităților necesare obiectivului: rețele de apă, canalizare etc.
- Cheltuieli pentru proiectare și asistență tehnică (maximum 5% din valoarea eligibilă a proiectului): studii geotehnice, topografice, hidrologice etc., avize, autorizații, proiectare, consultanță etc.
- Cheltuieli pentru investiția de bază: construcții și instalații, dotări.
- Alte cheltuieli eligibile: organizare de șantier, cheltuieli conexe organizării de șantier, taxe, cote legale (urbanism, autorizarea lucrărilor etc.), cheltuieli diverse și neprevăzute (maximum 10% din valoarea cheltuielilor eligibile).

- Cheltuieli aferente implementării proiectului: audit și cheltuieli pentru informare.

Este foarte important să analizați cu atenție ordinea de ministru privind cheltuielile eligibile pentru fiecare domeniu major de intervenție și schemele de ajutor de stat, acolo unde este cazul.

În cazul schemelor de ajutor de stat, regulile privind eligibilitatea cheltuielilor sunt diferite.

Următoarele categorii de cheltuieli nu sunt eligibile:

- Taxa pe valoarea adăugată;
- Dobânda și alte comisioane aferente creditelor;
- Cheltuielile colaterale care intervin într-un contract de leasing;
- Dezafectarea centralelor nucleare;
- Achiziția de echipamente second-hand;
- Amenzi, penalități și cheltuieli de judecată;
- Operarea obiectivelor de investiții.

Contribuțiile în natură nu sunt acceptate în cadrul acestui program.

Descrieți clar, la obiect, activitățile propuse în cadrul proiectului. Porniți de la obiectivele proiectului și enumerați toate activitățile necesare pentru atingerea acestora. Încercați să nu omiteți nicio etapă, pentru că veți avea mari dificultăți mai târziu, în implementare.

Dacă, de exemplu, uitați să includeți în buget cheltuielile privind mutarea molozului rezultat din lucrările de demolare a unor obiective pentru a face loc șoselei de centură, poate că implementarea proiectului nu va întârzia, însă veți plăti din bugetul primăriei sau al consiliului banii aferenți, pentru că nicio cheltuială eligibilă nespecificată în proiect nu poate fi rambursată.

Rezultatele preconizate trebuie să fie realiste. Rezultatele estimate ale proiectului trebuie să fie realiste, astfel încât să nu existe probleme privind

raportarea acestora. O estimare nerealistă va putea convinge într-o primă fază evaluatorul să acorde un punctaj mai mare, dar dacă în implementarea proiectului nu sunt atinse obiectivele stabilite, beneficiarul va fi obligat să restituie o parte din sumele cheltuite.

Calendar viabil pentru realizarea activităților. O singură etapă planificată deficitar poate da peste cap un întreg flux de lucrări. Este bine să fie luate în calcul perioade tampon pentru fiecare activitate propusă.

Durata de implementare a proiectului (perioada cuprinsă între data semnării contractului de finanțare și data finalizării ultimei activități prevăzute în cadrul proiectului) nu trebuie să depășească data de 31 iulie 2015.

Proiectul trebuie să respecte legislația în următoarele domenii: egalitate de șanse, protecția mediului, eficiență energetică și achiziții publice.

Proiectul trebuie implementat în regiunea de dezvoltare în care este depusă cererea de finanțare.

Ce sunt temele orizontale?

Temele orizontale sunt cerințe obligatorii ale Comisiei Europene, pentru toate proiectele finanțate din fonduri comunitare, referitoare la dezvoltare durabilă, egalitate de șanse, societate informațională și inovație.

Modul în care proiectul respectă aceste teme obligatorii trebuie prezentat în cererea de finanțare și va fi monitorizat în timpul implementării.

- **Dezvoltarea durabilă** - maximizarea beneficiilor și reducerea efectelor negative asupra următoarelor domenii: economic, social, mediu.
- **Egalitatea de șanse** - nediscriminarea pe criterii de rasă, etnie, sex, religie, dizabilități sau de vârstă în elaborarea, managementul și implementarea proiectului.
- **Societatea informațională** - promovarea tehnologiilor de informare și comunicare.
- **Inovația** - folosirea tehnologiilor de ultimă generație.

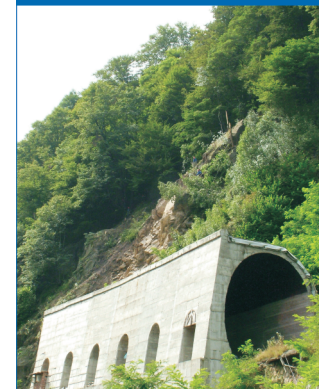
Depunerea cererilor de finanțare

Depunerea proiectelor se face continuu, după lansarea apelului pentru propuneri. Acest lucru înseamnă că nu există, propriu-zis, un termen-limită de depunere.

Cu cât vă pregătiți mai din timp pentru depunerea proiectului, cu atât mai multe șanse veți avea să primiți finanțare. Aici se aplică regula „primul venit, primul servit”, bineînțeles dacă sunt respectate cerințele impuse prin Ghidul solicitantului, iar proiectul are o importanță strategică.

Asigurați-vă că cererea este semnată și ștampilată de persoana autorizată, că este datată, iar documentele suport sunt în termenele de valabilitate prevăzute. Îndosariați pachetul în ordinea cerută, având ca primă pagină un opis, conținând cuprinsul documentației.

Cererea, în original și în numărul de copii menționat în Ghid, trebuie depusă la organismul intermediar din regiunea unde va fi implementat proiectul.

Evaluarea proiectelor

Evaluarea cuprinde mai multe faze, a căror durată variază în funcție de necesitatea obținerii unor clarificări din partea solicitantului.

1. Verificarea conformității administrative:

Organismul Intermediar verifică dacă dosarul depus cuprinde toate documentele solicitate și dacă cererea a fost corect completată. Dacă este completă și corectă, cererea este înregistrată în SMIS (Sistemul Unic Informatizat de Management) și primește un număr unic de înregistrare; dacă nu, este respinsă.

Durată: între 2 și 13 zile lucrătoare de la depunerea proiectului.

2. Verificarea eligibilității

Organismul Intermediar verifică respectarea criteriilor de eligibilitate a solicitantului și a activităților. Acest lucru înseamnă că o cerere scrisă de autoritatea locală pentru un domeniu care se adresează exclusiv IMM-urilor va fi automat respinsă.

Durată: între 11 și 41 de zile lucrătoare de la data înregistrării cererii la Organismul Intermediar.

Atunci când criteriile de eligibilitate sunt respectate, cererea ajunge în faza de evaluare propriu-zisă.

3. Evaluarea tehnică și financiară

Evaluarea tehnică și financiară este realizată de o echipă de evaluatori independenți, angajați de Autoritatea de Management. Aceștia analizează dacă proiectul este relevant, util, fezabil și sustenabil și după finalizarea investiției, dacă activitățile propuse corespund scopului general al proiectului și evaluează metodologia de implementare propusă de solicitant, precum și capacitatea operațională și financiară a acestuia. Ghidurile solicitantului cuprind și grila care va fi utilizată de evaluatori pentru stabilirea punctajului. Cererea trebuie să primească între 3,5 și 6 puncte pentru a trece de această etapă.

Durată: între 36 și 91 de zile lucrătoare de la data înregistrării cererii la Organismul Intermediar.

4. Evaluarea din punct de vedere strategic

Proiectul care obține un punctaj bun ajunge la Comitetul Regional de Evaluare Strategică și Corelare (CRESC). Acesta analizează dacă inițiativa contribuie la atingerea obiectivelor de dezvoltare regională și dacă nu există suprapuneri cu alte programe operaționale sau cu alte proiecte deja finanțate. Atunci când CRESC recomandă finanțarea, solicitantul este informat să depună proiectul de execuție în maximum șase luni, în caz contrar cererea fiind respinsă.

Durată: între 57 și 145 zile lucrătoare de la înregistrarea cererii .

5. Analiza proiectului tehnic

În această etapă, evaluatorii vor urmări concordanța proiectului tehnic propus cu cererea de finanțare și studiul de fezabilitate. Proiectul poate fi admis fără modificări, cu modificări sau poate fi respins, dacă soluția tehnică este cu totul diferită de ceea ce fusese prezentat anterior în studiul de fezabilitate.

Durată: între 7 și 16 zile lucrătoare de la depunerea proiectului de execuție.

Implementarea proiectelor

Dacă inițiativa este aprobată spre finanțare, va trebui să mai parcurgeți câțiva pași premergători semnării contractului, înainte de a demara implementarea proiectului.

Va trebui să prezentați documentele legale privind proprietatea asupra infrastructurii și a terenului, autorizația de construire, certificatele fiscale și de atestare fiscală, aprobarea Guvernului României (pentru proiecte mai mari de 20.000.000 de RON, în cazul obiectivelor de investiții noi) și avizul NATURA 2000. Acesta din urmă atestă că proiectul nu are impact negativ asupra ariilor naturale protejate și este necesar pentru orice proiect finanțat prin fonduri europene.

Obligații contractuale:

Informare și publicitate

Beneficiarul finanțării trebuie să promoveze obiectivele proiectului, prin panouri informative, realizate conform Manualului de identitate vizuală al POR, prin organizarea unor evenimente de informare, inclusiv conferințe, activități de relații publice, apariții în emisiuni radio și TV.

Pe toate echipamentele achiziționate cu fonduri comunitare vor fi lipite autocolante realizate conform manualului de identitate vizuală, ce poate fi accesat pe pagina de internet www.inforegio.ro

Achiziții publice

Atribuirea contractelor de achiziții necesare implementării proiectului se va realiza în conformitate cu prevederile O.U.G. nr. 34/2006, cu completările și modificările ulterioare, și se va face cu respectarea următoarelor principii: nediscriminarea, tratamentul egal, transparența, recunoașterea reciprocă, eficiența utilizării fondurilor publice, proporționalitatea și asumarea răspunderii.

Rambursarea cheltuielilor

Periodic, beneficiarul trebuie să depună la Organismul Intermediar cereri de rambursare, însoțite de rapoarte de progres. Totodată, trebuie să transmită previziuni privind fluxurile financiare pentru trimestrul următor, potrivit graficului de depunere a cererilor de rambursare.

Beneficiarul poate alege dacă rambursările vor fi făcute lunar sau trimestrial. Suma minimă ce poate fi solicitată lunar este de 300.000 RON.

Prefinanțarea

Prefinanțarea reprezintă sumele transferate din bugetul de stat sau din fondurile comunitare către beneficiarii din rândul autorităților locale și centrale sau al instituțiilor subordonate acestora, în stadiul inițial de implementare a proiectelor, atunci când aceștia au nevoie de un minimum de fonduri care să le asigure demararea unor operațiuni. Prefinanțarea nu poate depăși 15% din valoarea eligibilă a contractului și poate fi folosită numai pentru plata cheltuielilor eligibile (facturi către furnizori pentru achiziții în cadrul proiectului) și pentru plata TVA aferentă cheltuielilor eligibile.

Acordarea contravalorii TVA

În cazul proiectelor derulate de autoritățile publice centrale și locale și de unitățile subordonate acestora, statul va suporta plata TVA aferentă livrărilor de bunuri, prestărilor de servicii și execuției de lucrări finanțate din fondurile UE sau din cofinanțarea publică națională (inclusiv de la bugetul local).

Taxa pe valoarea adăugată nu va fi rambursată în cazul cofinanțării asigurate din împrumuturi externe și nici pentru costurile suplimentare aferente proiectelor.

Raportarea activităților

Cererea de rambursare a cheltuielilor trebuie însoțită de un raport de progres, completat în formatul standard.

Acesta va cuprinde descrierea activităților desfășurate în perioada de raportare, stadiul indicatorilor, rezultatele finale sau parțiale obținute până în acel moment și modul în care proiectul respectă legislația în domeniul egalității de șanse și în cel al dezvoltării durabile.

Păstrarea documentelor

Beneficiarul trebuie să păstreze toată documentația legată de implementarea proiectului inclusiv inventarul asupra bunurilor dobândite prin finanțarea nerambursabilă, timp de 5 ani de la data închiderii oficiale a POR.

Amendamente la contract

Beneficiarul poate solicita amendamente la contract, pe durata de valabilitate a acestuia. Atunci când survin schimbări în buget în timpul implementării, beneficiarul trebuie să anunțe Organismul Intermediar în termen de 10 zile de la apariția acestora. Nu sunt acceptate modificări bugetare care afectează scopul principal al proiectului și nici valoarea totală a acestuia, ci numai transferuri de maximum 10% din suma înscrisă inițial în fiecare linie

bugetară, către alte linii, în cadrul aceluiași capitol de cheltuieli eligibile. Dacă obiectivul proiectului sau condițiile de eligibilitate sunt schimbate, plățile vor fi sistate iar sumele alocate până în acel moment trebuie returnate.

În loc de încheiere

Suntem la începutul unui drum nou, cu oportunități, dar și riscuri. Sperăm că peste câțiva ani vom putea spune că Regio 2007-2013 ne-a ajutat să creăm standarde mai bune de viață pentru locuitorii României.

Depinde și de dumneavoastră, autoritățile locale, să transformați șansa oferită de Regio într-un succes. Acesta se va vedea nu pe hârtie, nu în rapoartele de progres pe care le veți înainta, ci în traiul comunităților pe care le reprezentați.

Vă urăm succes și vă asigurăm de sprijinul nostru în derularea proiectelor dumneavoastră.

Instituții și link-uri utile

Organisme Intermediare:

Agencia pentru Dezvoltare Regională Nord-Est
Str. Alexandru cel Bun nr. 27 bis, Piatra Neamț, județul Neamț, cod 610004
Tel: 0233 218071; fax: 0233 218072
Website: www.adrnordest.ro
E-mail: adrnordest@adrnordest.ro

Agencia pentru Dezvoltare Regională Sud-Est
Piața Independenței nr. 1, Brăila, județul Brăila, cod 810210
Tel: 0339 401018; fax: 0339 401017
Website: www.adrse.ro
E-mail: adrse@adrse.ro

Agencia pentru Dezvoltare Regională Sud-Muntenia
Str. 1 Decembrie 1918 nr.1, Călărași, județul Călărași, cod 910019
Tel: 0242 331769; fax: 0242 313167
Website: www.adrmuntenia.ro
E-mail: office@adrmuntenia.ro

Agencia pentru Dezvoltare Regională Sud-Vest Oltenia
Str. Unirii nr. 18, Craiova, județul Dolj, cod 200585
Tel: 0251 414904, 0251 418240, 0251 412780, 0251 411869; fax: 0251 412780
Website: www.adroltenia.ro
E-mail: office@adroltenia.ro

Agencia pentru Dezvoltare Regională Vest
Str. Proclamația de la Timișoara nr. 5, Timișoara, județul Timiș, cod 300054
Tel/fax: 0256 491923; 0256 491981
Website: www.adrvest.ro
E-mail: office@adrvest.ro

Agencia pentru Dezvoltare Regională Nord-Vest
Str. Sextil Pușcariu nr. 2, Cluj-Napoca, județul Cluj, cod 400111
Tel: 0264 431550; fax: 0264 439222
Website: www.nord-vest.ro
E-mail: adrnv@mail.dntcj.ro

Agencia pentru Dezvoltare Regională Centru
Piața Consiliul Europei 32D, Alba Iulia, județul Alba, cod 510096
Tel: 0258 818616; fax: 0258 818613
Website: www.adrcentru.ro
E-mail: office@adrcentru.ro

Agencia pentru Dezvoltare Regională București-Ilfov
Calea Victoriei nr. 16-20, scara A, etaj 2, București, sector 3, cod 030027
Tel: 021 315 9659; fax: 021 315 9665
Website: www.adrbi.ro
E-mail: contact@adrbi.ro

Ministerul pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii, Comerț, Turism și Profesii Liberale
Calea Victoriei nr. 152, sect.1, București
Tel: 021 202 5491, 0372 165 491; fax: 021 202 5139
Website: www.mimmc.ro

Autoritatea pentru Coordonarea Instrumentelor Structurale

Ministerul Economiei și Finanțelor
Bd. Mircea Vodă nr. 44, București, sector 3
Tel: 021 302 5200; fax: 021 302 5264
Website: www.fonduri-ue.ro

Departamentul pentru Lupta Antifraudă (DLAF)

Piața Victoriei nr. 1, București, sector 1

Tel: 021 318 1185; fax: 021 312 1005

Website: www.antifrauda.gov.ro

E-mail: antifraud@gov.ro

Autorități de management pentru Programele Operaționale 2007-2013

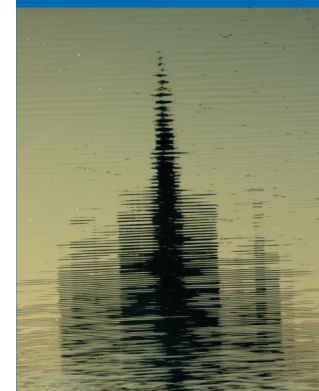
Programul Operațional (PO)	Autoritate de Management	Website
1. PO Transport	Ministerul Transporturilor	www.mt.ro
2. PO Mediu	Ministerul Mediului și Dezvoltării Durabile	www.mmediu.ro
3. PO Regional	Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Locuințelor	www.inforegio.ro
4. PO Dezvoltarea Resurselor Umane	Ministerul Muncii, Familiei și Egalității de Șanse	www.fseromania.ro
5. PO Creșterea Competitivității Economice	Ministerul Economiei și Finanțelor	www.minind.ro
6. PO Dezvoltarea Capacității Administrative	Ministerul Internelor și Reformei Administrative	www.mai.gov.ro
7. PO Asistență Tehnică	Ministerul Economiei și Finanțelor	www.mfinante.ro
8-13. PO Cooperare Teritorială	Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Locuințelor	www.mdlpl.ro

„Prioritizare, proiecte de calitate, fără clientelism la nivel local - acestea sunt principalele trei mesaje care trebuie să ne ghideze în următorii șapte ani.”

Anastassios Bougas, Unitatea pentru România, DG Regio, Comisia Europeană

Autoritatea de Management pentru POR:
Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice
și Locuințelor
Str. Apolodor nr. 17, București, sector 5
Tel: 0372 111 409
Email: info@mdlpl.ro
www.inforegio.ro
www.mdlpl.ro

Foto: Dragoș Mocanu, Florin Olingheru, Cristi Mihai

Proiect Phare

Campanie de conștientizare a Programului Operațional Regional

Cod contract servicii: RO 2004/016-772.04.03.01.01.03.05

Publicație editată de Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Locuințelor
Februarie 2008

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod necesar poziția oficială a Uniunii Europene.

Pentru eventuale sesizări, contactați: cfcu.phare@mfinante.ro

